

Det sekulära är en egen teologi

► **Ola Sigurdson:** *Det postsekulära tillståndet. Religion – modernitet – politik.* Glänta Produktion 2009.

Jag har aldrig upplevt att någon ifrågasatt att jag som kristen teolog verkar vid ett statligt universitet. Detta kan anses anmärkningsvärt, eftersom mina kolleger som är en eller två generationer äldre än jag rätt långt har fått forma sina karriärer som teologer i respons till ett sådant ifrågasättande. I motsats till vad som ofta verkar vara fallet hos dem upplever jag inte att jag som teolog måste arbeta ur en försvarsposition.

Detta, att det sekulära inte längre i min generation upplevs som en självklar utgångspunkt, är enligt min mening en betydligt intressantare aspekt av det så kallade post-sekulära tillståndet vårt samhälle är på väg in i, än den nya synlighet som religioner fått, främst på grund av invandring och förekomsten av tydligt religiöst motiverad politik på olika håll i världen. Det sekulära kan inte längre gömma sig bakom neutralitetens makt utan måste stiga fram som en egen ståndpunkt, en egen "teologi" med grundläggande antaganden som har mera gemensamt med trossatser än vetenskapligt verifierbara fakta.

Ola Sigurdson, professor i tros- och livsåskådningskunskap vid Göteborgs universitet behandlar båda dessa aspekter av "religionens återkomst" i vår tid, men hans ärende är inte primärt att beskriva vår tid, utan att argumentera för nödvändigheten av att religion, i hans och Västeuropas fall kristendo-

men, åter får plats i det offentliga rummet. Genom att analysera ett stort antal filosofiska och teologiska texter – det starkaste intrycket boken efterlämnar är en undran över hur Sigurdson hinner läsa allt det han behandlar i boken – berättar han historien om hur religionen tämjts av den liberala staten genom att det inre, själsliga och privata framställts som religionens innersta väsen. Denna idé, som i moderniteten blir helt accepterad, både bland teologer, politiker och vanliga troende (med några få undantag) – om än på helt olika sätt – har lätt dels till att religionen på många sätt förvanskats, och att det liberala politiska samtalet skurits av från sina rötter. Som den kontroversielle politiske teologen **Carl Schmitt** skrev redan på 30-talet: samtliga moderna politiska begrepp är sekulariserade versioner av teologiska begrepp.

Sigurdson demonstrerar denna tes, givetvis utan att avsluta sig till högermannen Schmitts politiska sympatier, genom att visa hur den liberala ideologins honnörsord som frihet, tolerans och mänskliga rättigheter har sin bakgrund i den kristna traditionen. Samtidigt kritiserar han den form dessa begrepp har fått i liberalismen, där de ofta får fungera som etiketter som döljer betydligt grumligare idéer om makt, västerländsk imperialism och kontroll.

Överlag är Sigurdson politiskt mindre radikal än de tänkare han behandlar. Sigurdson ifrågasätter inte det liberala samhället som sådant även om han pekar på många grundläggande problem i den rådande samhällsideologin. I motsats till tänkare som **Slavoj Žižek**, ett av de namn som förekommer ofta i boken, anser Sigurdson att det liberala samhället i sig själv har förutsättningar att reformeras. Avgörande här är då just att återknytta till den religiösa och teologiska traditionen, för att på sått komma bort från universalitetsanspråk som grundar sig på maktöverlägsenhet, och i stället grunda strävan efter att hantera de skillnader som finns människor emellan i samhället i ett erkännande av den traditionsbundenhet som alltid ligger till grund för människans strävan efter ett gott liv. ■